

דא, וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְזוּוּג לִוְן לְבַתְר. וְלֹא אֲתִיְהִיב זְווגָא לְאַחְרָא אֲלֵא לְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְלַחֲדוּי, דְּאִיהוּ יַדַע זְווגָא דְלֵהוּן לְחַבְרָא לִוְן פְּדָקָא יָאוּת.

זְבָאָה הוּא בַר נֶשׁ דְּזָכִי בְעוּבְדוּי וְאֲזִיל בְּאוּרַח קְשׁוּט בְּגִין דְּאַתְחַבְר נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ פְּמָה דְהָהּ מַעֲיַקְרָא, דְּהָא אִי זָכִי בְעוּבְדוּי דָּא הוּא בַר נֶשׁ שְׁלִים פְּדָקָא יָאוּת. וּבְגִין פֶּה פְּתִיב וּפְרִיז מִתּוֹק לְחִפִּי. דְּהוּא בְתַקּוּנָא מְבִרְךְ לְאַתְפְּרָכָא מְנִיָּה עֲלֵמָא, בְּגִין דְּכֻלָּא בְעוּבְדִין דְּבַר נֶשׁ תְּלִיא אִי זָכִי אִי לָא זָכִי.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה הֵכִי שְׁמַעְנָא דְכַתִּיב, (הושע יד) מִמְּנֵי פְרִיךְ נִמְצָא. קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר לִיָּה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִמְּנֵי וְדָאִי פְרִיךְ נִמְצָא. פְּרִי נִמְצָא לָא כְּתִיב אֲלֵא פְרִיךְ. הַהוּא תִּיאוּבְתָא דְנוּקְבָא דְעֵבִיד נֶפֶשׁ וְאַתְפְּלִיל בְּתוּקְפָא דְדְכוּרָא וְאַתְפְּלִיל נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ וְאַתְעֵבִידוּ חַד פְּלִיל דָּא בְדָא כְדָאֲמַרְן. לְבַתְר אֲשַׁתְּפַחוּ תְרוּוֹיָהּ בְעֲלֵמָא, וְדָא בְחִילָא דְדְכוּרָא אֲשַׁתְּכַח אִיבָא דְנוּקְבָא.

דְּבַר אַחַר בְּתִיאוּבְתָא דְנוּקְבָא אֲשַׁתְּכַח אִיבָא דְדְכוּרָא. דָּאִי לָאו תִּיאוּבְתָא דְנוּקְבָא לְגַבִּי דְכוּרָא לָא אֲתַעֲבִידוּ פִּירִין לְעֲלָמִין הָדָא הוּא דְכַתִּיב מִמְּנֵי פְרִיךְ נִמְצָא:

וַיְהִי בִימֵי אֲמֶרְפֶּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַח (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמְזַרְח צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבֵרְיָא. אָבֵל הָאִי קָרָא בְרָזָא דְחַכְמַתָּא אִיהוּ. דְּהָא תְנִינָן שְׁבַעָה רְקִיעִין עֶבֶד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעִילָא, וְכֻלְהוּ לְאַשְׁתַּמוּדַע יִקְרָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכֻלְהוּ קְיִימִין לְאוּדְעָא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה.

אַחַר פֶּה. וְהַזְוִיג לָא גַתָּן לְאַחַר, אֲלֵא לְקִדְוֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָדוּ, שְׁהוּא יוֹדַע אֶת זְווגָם לְחַבְר אוּתָם פְּרָאוּי.

אַשְׁרֵי הָאִישׁ שְׁזוּכָה בְּמַעֲשָׂיו וְהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת כְּדִי שְׁתַּחֲבַר נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ כְּמוֹ שְׁהִיָּה בְּתַחֲלָה. שְׁהִרִי אִם הוּא זוּכָה בְּמַעֲשָׂיו, זְהוּ אָדָם שְׁלָם פְּרָאוּי. וּמְשׁוּם כֶּה כְּתוּב וּפְרִיז מִתּוֹק לְחִפִּי, שְׁהוּא בְתַקּוּן מְבִרְךְ שְׁיִתְבַּרַךְ מִמְּנֵי הָעוֹלָם, מְשׁוּם שְׁהַכֵּל תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂי הָאָדָם אִם זוּכָה וְאִם לָא זוּכָה. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כֶּה שְׁמַעְתִּי, שְׁכַתוּב (הושע יד) מִמְּנֵי פְרִיךְ נִמְצָא. הַקִּדְוֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְדָאִי מִמְּנֵי פְרִיךְ נִמְצָא. לָא כְּתוּב פְּרִי נִמְצָא, אֲלֵא פְרִיךְ. אוּתָהּ תְּשׁוּקַת הַנְּקֵבָה שְׁעוּשָׁה נֶפֶשׁ וְנַכְלֵלַת בְּכַח הַזְכָּר, וְנַכְלֵלַת נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ, וְנַעֲשׂוֹת אַחַת כּוֹלֵלַת זוּ בְזָה, כְּפִי שְׁאַמְרָנּוּ. לְאַחַר מִכֵּן נִמְצָאִים שְׁנֵיָהֶם בְּעוֹלָם, וְדָאִי בְּכַח הַזְכָּר נִמְצָא פְרִי הַנְּקֵבָה.

דְּבַר אַחַר, בְּתַשׁוּקַת הַנְּקֵבָה נִמְצָא פְרִי הַזְכָּר, שְׁאִם לָא תְשׁוּקַת הַנְּקֵבָה לְזַכָּר, לָא נַעֲשׂוּ פְרוֹת לְעוֹלָמִים. זְהוּ שְׁכַתוּב מִמְּנֵי פְרִיךְ נִמְצָא.

וַיְהִי בִימֵי אֲמֶרְפֶּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַח, (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמְזַרְח צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ וְגו'. אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוֹ הַחֲבֵרִים. אָבֵל הַפְּסוּק הַזֶּה הוּא בְּסוּד שְׁלַ חַכְמַתָּה, שְׁהִרִי שְׁנִינּוּ, שְׁבַעָה רְקִיעִים עֲשָׂה הַקִּדְוֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲלָה, וְכֻלָּם לְהוֹדִיעַ אֶת כְּבוֹד הַקִּדְוֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֻלָּם עוֹמְדִים לְהוֹדִיעַ אֶת סוּד הָאֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה.

תא חזי, אית רקייעא עלאה סתים לעילא
 מנייהו דאנון שבעה, ודא הוא רקייעא
 דדבר לון ונהיר לון לכלהו, ודא לא אתיידע,
 וקיימא בשאלתא דלא ידיעא, בגין דאיהו
 סתים ועמיק, וכלא תוהין עליה, ובגין כן
 אקרי מ"י, כמה דאוקמוה דכתיב, (איוב לח)
 מפטן מי יצא הקרח ואתמר, והאי הוא
 רקייעא עלאה (דף פ"ט ע"א) דקיימא על כל אנון
 שבעה.

ואית לתתא רקייעא דאיהו תתאה מפלהו
 ולא נהיר, ובגין דאיהו תתאה דלא
 נהיר, ההוא רקייעא דעלייהו אתחבר ביה,
 ואלין תרין אתון פליל לון בגויה ואקרי ים,
 דההוא רקייעא עלאה דאקרי מ"י.

בגין דכל אנון רקייעין אחרנין אתעבידו
 נחלין ועאלין לגביה, וכדין איהו ים
 עלאה ועבד איבין ונונין לזנייהו, ועל דא
 אמר דוד (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם
 רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות.

ועל דא כתיב, (ישעיה מא) מי העיר ממזרח צדק
 יקראהו לרגלו. מי העיר ממזרח. דא
 אברהם. צדק יקראהו לרגלו. (ג"א דא שרה, ד"א צדק
 יקראהו לרגלו וגו') דא הוא רקייעא תתאה דכלהו
 רקייעין דאתעביד ים.

יתן לפניו גוים. מאן האי, הוא רקייעא
 תתאה דאמרן דעביד נוקמין ואפיל
 שנאין. ובהאי אשתבח דוד ואמר (תהלים יח)
 ואיבי נתתה לי ערף ומשנאי אצמיתם. (ישעיה
 מא) יתן לפניו גוים. אלין אנון עמין דהוה
 רדיף עליהון אברהם וקדשא ברין הוא הוה
 קטיל לון. (ומלכים ירך. מאי ירך אלא) אליו מלכים דמנו לעילא
 עליהו. ויתן לפניו גוים, אליו עמין דלתתא) ומלכים ירך אלין
 ממנו רברבו דלעילא. דכד עביד קדשא ברין

בא ראה, יש רקייע עליון נסתר
 למעלה מאותם השבעה, וזה
 הוא הרקייע שמנהיגם ומאיר
 לכלם, וזה אינו נודע, ועומד
 בשאלה שלא ידועה, משום
 שהוא נסתר ועמק, וכלם תמהים
 עליו. ומשום כן נקרא מ"י, כמו
 שפרשוה שכתוב (איוב לח) מפטן
 מי יצא הקרח, ונאמר. וזה הוא
 הרקייע העליון שעומד על כל
 אותם השבעה.

ויש למטה רקייע שהוא תחתון
 מכלם ולא מאיר. ומשום שהוא
 תחתון שלא מאיר, אותו הרקייע
 שעליהם מתחבר עמו, ושתי
 האותיות הללו הוא כוללם
 בתוכו, ונקרא ים, שאותו הרקייע
 העליון שנקרא מ"י.

משום שכל אותם הרקייעים
 האחרים נעשים נחלים ונכנסים
 אליו, ואז הוא הים העליון,
 ועושה פרות ודגים למיניהם.
 ועל זה אמר דוד (תהלים קד) זה הים
 גדול ורחב ידים שם רמש ואין
 מספר חיות קטנות עם גדולות.

ועל זה כתוב (ישעיה מא) מי העיר
 ממזרח צדק יקראהו לרגלו. מי
 העיר ממזרח - זה אברהם. צדק
 יקראהו לרגלו - [ג"א זו שרה, ד"א צדק
 יקראהו לרגלו וגו'] זה הוא הרקייע
 התחתון של כל הרקייעים
 שנעשה ים.

יתן לפניו גוים, מי זה? הוא
 הרקייע התחתון שאמרנו,
 שעושה נקמות ומפיל שונאים.
 ובזה השתבח דוד ואמר (תהלים יח)
 ואיבי נתתה לי ערף ומשנאי
 אצמיתם. (ישעיה מא) יתן לפניו
 גוים - אלו הם העמים שהיה
 אברהם רודף אחריהם, והקדוש
 ברוך הוא הנה הורג אותם. (ומלכים
 ירך, (מה זה ירך? אלא) אלו המלכים שממנים
 למעלה עליהם. יתן לפניו גוים - אלו העמים
 שלמטה) ומלכים ירך - אלו

הוא דינא בעלמא (ר"א בעמא) בכלא עביד דינא בעילא ותמא.

ירדפם יעבור שלום ארח פרגליו לא יבוא (ישעיה מא ג).

ירדפם דא אברהם. דאברהם הוה רדיף לון, וקודשא בריה הוא הוה עבר קמיה וקטיל לון. דכתוב יעבור שלום דא קדשא בריה הוא דאקרי שלום.

ארח פרגליו לא יבוא. וכי סלקא דעתך דהוה אברהם אזיל בגו ענני או בגו

סוסון ורתיכין. אלא ארח פרגליו לא יבוא, דלא הוה אזיל קמיה דאברהם לא מלאכא

ולא שליחא אלא קדשא בריה הוא בלחודוי דכתיב ארח פרגליו. מאן רגליו אלין מלאכין

דאנון תחותי דקדשא בריה הוא כמה דאת אמר, (זכריה יד) ועמדו רגליו ביום ההוא וגו'.

דבר אחר מי העיר ממזרח. תא חזי, בשעתא דקודשא בריה הוא אתער

עלמא לאייתאה לאברהם ולקרבא ליה לגביה, האי אתערותא בגין דזמין יעקב

למיפק מניה ולקיימא תריסר שבטין פלהו זפאין קמיה דקודשא בריה הוא. צדק

יקראהו לרגלו. דקדשא בריה הוא הוה קרי ליה תדיר מן יומא דאתברי עלמא כמה דאת

אמר, (ישעיה מא) קורא הדורות מראש, ובגין כך צדק

יקראהו ודאי. לרגלו, לאתחברא ביה בפולחניה ולקרבא ליה לגביה. כמה דאת אמר, (שמות יא) העם אשר פרגליך.

דבר אחר מי העיר ממזרח. דמתמן שרותא דנהורא לאנהרא. בגין דדרום ההוא

תקפא דנהורא דיליה מגו מזרח איהו. ועל דא מי העיר ההוא נהורא דדרום. ממזרח,

האור שלו הוא מן המזרח. ועל כן, מי העיר - אותו האור של הדרום. ממזרח - משום שהוא

הממנים הגדולים שלמעלה. שפאשר הקדוש ברוך הוא עושה דין בעולם [ר"א בעם], הוא עושה דין בכל, במעלה ובמטה.

(ישעיה מא ג) ירדפם יעבור שלום ארח פרגליו לא יבוא, (ישעיה מא ג).

ירדפם - זה אברהם, שאברהם היה רודף אותם, והקדוש ברוך הוא היה עובר לפניו והורג אותם, שפתיב יעבור שלום. זה

הקדוש ברוך הוא שנקרא שלום. ארח פרגליו לא יבוא, וכי עולה על דעתך שאברהם היה הולך

בתוך העננים או בתוך סוסים ומרכבות? אלא ארח פרגליו לא יבוא, שלא היה הולך לפני

אברהם לא מלאך ולא שליח, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, שפתיב ארח פרגליו. מי זה

רגליו? אלו המלאכים שתחתיו של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (זכריה יד) ועמדו רגליו ביום ההוא וגו'.

דבר אחר מי העיר ממזרח - בא ראה, בשעה שהקדוש ברוך הוא העיר את העולם להביא את אברהם ולקרב אותו אליו,

ההתעוררות הזו משום שעתיד היה לצאת ממנו יעקב ולהעמיד שנים עשר שבטים כלם צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא. צדק

יקראהו לרגלו, שהקדוש ברוך הוא היה תמיד קורא לו מיום שנברא העולם, כמו שנאמר (ישעיה מא) קרא הדורות מראש.

ומשום כך, צדק יקראהו ודאי. לרגלו - להתחבר בו בעבודתו ולקרב אותו אליו, כמו שנאמר (שמות יא) העם אשר פרגליך.

דבר אחר מי העיר ממזרח - שמשם ראשית האור להאיר. משום שהדרום, אותו החזק של

האור שלו הוא מן המזרח. ועל כן, מי העיר - אותו האור של הדרום. ממזרח - משום שהוא

בגין דאיהו נטיל ואתון בקדמיתא, ותיאובתא דההוא רקיעא עלאה למיהב ליה למזרח.

צדק יקראהו לרגלו. דא מערב, דאיהו קרי ליה תדיר ולא שכיף כמה דאת אמר (תהלים 95) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. בגין דמערב אתער תדיר לגביה. יתן לפניו גוים ומלכים ירד. דהא מניה קביל תקפא לאכנעא כל אנון עמין דעלמא.

רבי יהודה אמר (ישעיה מא) מי העיר ממזרח, דא אברהם דלא נטיל אתערותא לגבי קדשא בריך הוא אלא ממזרח, בגין דחמא שמשא דנפיק בצפרא מסטרא דמזרח, נטיל אתערותא לנפשיה דאיהו קדשא בריך הוא. אמר דא הוא מלכא דברא יתי. פלח ליה כל ההוא יומא, לרמשא חמא שמשא דאתכניש (וירחא נפקת) וסיהרא נהרא. אמר דא הוא ודאי דשליט על ההוא פולחנא דפלחית כל האי יומא, דהא אתחשך קמיה ולא נהיר. פלח ליה כל ההוא ליליא.

דצפרא חמא דאזלא חשוכא ואתנהיר סטרא דמזרח. אמר ודאי כל אלין מלכא אית עלייהו ושליט דאנהיג לון. כיון דחמא קדשא בריך הוא תיאובתא דאברהם לגביה, כדון אתגלי עלוי ומליל עמיה, דכתיב צדק יקראהו לרגלו. דמליל עמיה ואתגלי עליה.

רבי יצחק פתח (ישעיה מה) דובר צדק מגיד מישרים. (ד 99 ע"ב) קדשא בריך הוא כל מלוי אנון בקושטא, ועביד מישרים, כמה עביד מישרים. בגין דכד ברא קדשא בריך הוא עלמא, לא הוה קאים והוה מתמוטט להכא ולהכא. אמר ליה קדשא בריך הוא לעלמא, מה לך דאת מתמוטט. אמר ליה,

נוסע ונזון בראשונה, ותשוקתו של אותו הרקיע העליון לתת למזרח.

צדק יקראהו לרגלו - זה המערב, שהוא תמיד קורא לו ולא שוקט, כמו שנאמר (תהלים 95) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל, משום שהמערב תמיד מתעורר אליו. יתן לפניו גוים ומלכים ירד, שהרי ממנו מקבל את החזק להכניע את כל אותם העמים של העולם.

רבי יהודה אמר, (ישעיה מא) מי העיר ממזרח - זה אברהם, שלא נטל התעוררות אל הקדוש ברוך הוא אלא ממזרח. משום שראה את השמש שיוצאת בבקר מצד המזרח, נטל התעוררות לנפשו שהוא הקדוש ברוך הוא. אמר, זה הוא המלך שברא אותי. עבד לו כל היום ההוא. לערב ראה השמש שגאסה (הלכה יוצאת) והלכה מאינה. אמר, זה הוא ודאי ששולט על אותה העבודה שעבדתי כל היום הזה, שהנה נחשף לפניו ולא מאיר. עבד לו כל הלילה ההוא.

לבקר ראה שהלכה החשכה והאיר צד המזרח. אמר, ודאי כל אלו יש עליהם מלך ושליט שמנהיג אותם. כיון שראה הקדוש ברוך הוא את תשוקתו של אברהם אליו, אזי התגלה אליו ודבר עמו, שכתוב צדק יקראהו לרגלו, שדבר עמו והתגלה אליו.

רבי יצחק פתח, (שם מה) דבר צדק מגיד מישרים. כל דברי הקדוש ברוך הוא הם אמת ועושה מישרים. כמה הוא עושה מישרים? משום שכאשר ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא היה עומד, והיה מתמוטט לכאן ולכאן. אמר הקדוש ברוך